Valvira
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuuleminen HE 231/2121 vp

Ylitarkastaja Marja-Leena Lantto

4.2.2022

Kotihoito (19 a §)

- Valtakunnallinen ja vakava huoli kotihoidon henkilöstön riittävyydestä, työn tekemisen kiireestä, riittävästä ammatillisesta osaamisesta ja siirtymisestä kotihoidosta muualle töihin
- Määrällisesti riittävä ja ammatillisesti osaava henkilöstö on keskeinen tekijä turvaamaan asiakkaiden palvelutarpeiden mukaiset ja laadukkaat palvelut
- Teknologisia ratkaisuja ja innovaatioita tarvitaan osana palvelukokonaisuutta
  - Tulee huolehtia asiakaskohtaisen arvioinnin soveltuvuudesta ja yksityisyyden suojan huomioimisesta
- Kotihoidon järjestäminen henkilön tarpeen mukaan vuorokauden ajasta riippumatta tukee kotona asumisen jatkumista pidempää. Voi aiheuttaa haastetta henkilöstön riittävyyteen ja edellyttää joissakin kunnissa lisähenkilöstön palkkaamista

Valvira

Kotikäyntien suunnittelu ja kotihoidon toteuttaminen (46 b §) ja kotihoidon henkilöstön riittävyyden turvaaminen (49 b §)

- Oleellista huolehtia asianmukaisesti kotikäyntien suunnittelusta, työntekijöiden työtehtävistä ja työajan suunnittelusta
  - Pykälässä hyvät alakohdat
- Tarkentaa toimintakäytäntöjä ja toimintavelvoitteita toimenpiteisiin ryhtymisestä henkilöstön vajauksen korjaamiseksi ja tiedon välittämiseksi
  - Selkeyttää mitä tulee tehdä ja vastuita välittömiin toimenpiteisiin ryhtymisen osalta

Valvira

Turva-auttamispalvelu (19 b §)

- Palvelun asiakkaat ovat haavoittuvassa asemassa olevia ja palvelun asianmukaisuudella erityistä merkitystä asiakkaiden hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kannalta
- Käynnit yleensä ennakoimattomia ja yllättäviä
  - Sote-ammattihenkilön osaamista vaativia
- Tarpeellista säätää palvelujen järjestämisen yhdenmukaistamiseksi, palvelun laadun ja asiakas- sekä potilasturvallisuuden varmistamiseksi
- Erityisen hyvänä ja tarpeellisena pidetään, että pykälässä säädetään tarvittavasta ammatillisesta osaamisesta sekä avun tarpeen arvioinnin että avun antajan osalta

Valvira

Yhteisöllinen asuminen (21 b §)

- Ratkaisuja kehitettäessä tulee huolehtia ja varmistaa, että järjestettävät ja tuotettavat palvelut vastaavat asiakkaiden palvelujen tarvetta ja varmistavat asiakas- ja potilasturvallisuuden toteutumisen
- Asiakkailla voi olla merkittävästikin toisistaan poikkeavat palvelutarpeet palvelujen tavoitteiden, sisällön ja määrän suhteen
- Pykälässä ei määriteltäisi yhteisöllisen asumisen asiakkaiden tarvitsemiensa hoito- ja hoivapalvelujen organisointitapaa ja siitä seuraa:
  - Palvelun voisi tuottaa yksi tai useampi yksikön ulkopuolinen yksityinen tai julkinen palvelujen tuottaja tai palvelut voisi myös osaksi tai kokonaan toteuttaa yksikön henkilökunnan avulla
  - Jää epäselväksi mm. henkilöstön määrä/rakenne, palvelujen johtaminen, omavalvonnan toteuttaminen ja toiminnan valvonta

Valvira

Yhteisöllisen asumisen ja ympärivuorokautisen palveluasumisen yhdistäminen (46 c §)

- Epäselväksi jää mitä vaikutuksia muutoksilla olisi lupa- ja valvontaviranomaisen työhön ja rekistereihin sekä toimintayksikön määritelmään
- Haastava valvottava, koska yhteisöllisen asumisen palvelut voi järjestää monella tavalla
- Valvontahavaintojen perusteella ns. hybridiyksiköissä asiakkaiden erilaisia palvelutarpeita ei aina tunnisteta ja se on voinut johtaa vakaviinkin palvelutarpeiden laiminlyönteihin
- Voi aiheuttaa haastettava myös vanhuspalvelulain 20 §:n mukaisen henkilöstömitoituksen seurannan toteutumiseen
    - Nykyiselläänkin ns. hybridiyksiköillä on ollut tehostetun palveluasumisen yksiköitä enemmän vaikeuksia kyselyyn vastaamisessa ja palveluasumisen osalta vastauksia puuttunut

Valvira

Välittömään asiakastyöhön osallistuvat henkilöt ymp.vrk palveluasumisessa (3 a §) ja pitkäaikaisen laitoshoidon lakkauttaminen sos.huolto (14 a §)

- Perusteltua ammatillisesti kouluttamattomien työntekijöiden: kotiavustajat ja hoitoapulaiset poistaminen välittömään asiakastyöhön osallistuvien työntekijöiden listauksesta
  - Varmistaa toimintayksiköiden henkilöstön riittävän ammatillisen osaamisen
  - Valvontahavaintona ko. työntekijöiden määrän lisääntyminen viime aikoina
- Ikääntyneiden laitoshoidon paikkoja on jo vuosien ajan vähennetty. Käytännössä nykyisen tehostetun palveluasumisen ja sosiaalihuollon pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaiden palvelutarpeessa ei merkittävää eroa
- Suunniteltu siirtymäaika riittävä hallittuun alasajoon ja muutokseen
- Kuitenkin jatkossakin pitää varmistaa esimerkiksi psykogeriatristen asiakkaiden (potilaiden) tarvitsemat palvelut ja henkilöstön osaaminen

Valvira

Valvonnan resurssit

- Valvonnan resurssit sekä palvelujen järjestäjien että valvontaviranomaisten osalta tulee turvata

  -> jotta kyetään varmistamaan valmius ja kyky valvoa asiakkaiden oikeusturvaa, heidän saamiensa palvelujen asianmukaisuutta ja laatua sekä tasapuolista ja itsemääräämisoikeutta kunnioittavaa kohtelua

Valvira

Valvira
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Yhteystiedot

marja-leena.lantto@valvira.fi
valvira.fi
@ValviraViestii

Vaikuttava valvonta – vastuulliset toimijat